

Печатки з околиць Галича.

Подав М. Грушевський.

Опублікувавши в ХХХІІ т. Записок чотири оловяні печатки з Галичини: три з старого Звенигорода і одну з Ступниці під Самбором, хочу тепер опублікувати ще три звістні міні — знайдені в околицях Галича (на долучених рисунках їх великість побільшена менше-більше у двоє).

1. Печатка оловяна — діаметра 2,2—2,5 см., з одного боку має погрудний образок Богородиці з піднятими руками і з Христом на колінах (отже образок зовсім подібний до звенигородських печаток з іменем Василя), сильно стертій; з боку напись сильно стерта (на негативі ретушована):

ΜΡ ΘΥ
 ΣΚΕΠΗΣ
 ΜΕΚΟΣΜ(ΑΝ)
 ΓΑΛΗΤ(Ζ)
 ΗΣ

себто *Μητήρ Θεοῦ σκέπης με Κόσμαν Γαλήτζης*, Мати Божа, сохрани мене Косьму епископа галицького. Косьма еп. галицький (пискуп Кузма) дійсно згадується в Київській літописі під 1165 р. (Іпат. л. с. 359) і нема ніяких труднощостей уважати сю печатку його печаткою.

Знайдена ся печатка в фундаментах церкви св. Спаса за Луквою (див. Отчетъ археол. выставки 1888 р. с. 22), переходить ся в музеї львівської Ставропітії.

2. Печатка оловяна, подібна до попередньої, але иньшими штампами вибита: з одного боку подібний образок Божої Матері з Христом (чи не був се патрональний образ галицької катедрі?), ліше захований, але гірше вироблений; коло німба Божої Матері (*ΜΡ*) *ΘΥ*; з другого боку:

Μ(P)¹⁾ ΘΥ
ΣΚΕΠΟΙΣ
ΜΕΚΟΣΜΑΝ
ΓΑΛΙΤΖ
ΗΣ ÷

¹⁾ Місце тут є властиво на дві букви, але вони не чіткі (може між *ΜΡ* і *ΘΥ* якась арабеска?).

Себто *Μητῆρ Θεοῦ, σκέποις με Κόσμαν Γαλιτζης*, Матер Божа, сохрани мене Косьму епископа галицького — зміст отже той самий, але напись має деякі буквальні відміни: *σκέποις* зам. *σκέπης* (на грецьких печатках взагалі *σκεποις* річ звичайна, *σκέπησ* рідша, як помилка зам. *σκέποις* — бо читало ся однаково і те і се: скепіс, див. Schlumberger Sigillographie de l' empire byzantine с. 41) *Γαλιτζης* зам. *Γαλήτζης*. Вповні правдоподібно, що маємо печатку того самого епископа.

Печатка ся знайдена в 1897 р. на ур. Крилосі коло Галича, першу звістку про неї подав проф. Шараневич в Mittheilungen der k. k. Central-Commission für Erforschung der hist. Denkm., XXIII с. 229, але при тім хибно відчитав напись; о. Петрушевич в своїй книжці: О соборной Богородичной церкви въ городѣ Галичѣ, виц. I, с. 20, 1899, дуже остро напавши на проф. Шараневича за його помилку, сам одначе зробив деякі помилки в відчитанню і не хоче бачити тут печатку, а медаль (!). Переховуєть ся печатка у о. Петрушевича; рисунок зроблено з фотографії, даної о. Петрушевичом проф. Шараневичу.

3. Печатка оловяна, діаметра 2—2,2 см., з одного боку образок Божої Матери зовсім того-ж типа, що й попередні дві, тільки сей образок далеко тоншої роботи (але значно стертий); коло німба *ΜΡ. ΘΥ*. З другого боку образок сьвятого в німбі, з довгою бородою, з двома оберненими долонями-руками і написею:

O	Δ O
Θ €	C I
O	O C

отже сьв. Теодосій; ціла печатка, як сказано, визначаєть ся дуже гарною роботою, але значно стерта.

Знайдена ся печатка на ур. Кридосі коло Галича (Отчетъ археол. выставки 1888 с. 22), переходуєть ся в музеї львівської Ставропігії; була відфотографована в числі иньших предметів виставлених на виставі Ставропігії 1888 р. на табл. I, під ч. 72, але в незвичайно малім, мікроскопійнім розмірі (самі таблиці були зроблені в 5 примірниках)¹).

¹) За ласкаве вижиченнє печаток і фотографій до сеї публікації складаю подяку сеніору Ставропігії дру Іс. Шараневичу.